

Nekaj vsebin pred začetkom

- Primer pravilnega navajanja spletnih strani, ker so bile težave
 - Če imamo spletno stran z naslovom [Mobile operating system - Wikipedia, the free encyclopedia](http://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_operating_system), ki se nahaja na URL naslovu http://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_operating_system in ni drugih podatkov (avtor, datum objave,...)
 - Ko navajamo med besedilom, napišemo ob navedeni vsebini v oklepaju naslednje ([Mobile operating...](#), 2010)
 - V seznamu virov pa napišemo vse možne podatke in sicer na način [Mobile operating system - Wikipedia, the free encyclopedia. \(2010\). Wikipedia. Dostopno 26.03.2010 na Internetu: http://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_operating_system.](#)

www.turistica.si/oikt

Nekaj vsebin pred začetkom

- Kratka informacija o mobilnih OS
 - Vrste: Symbian, RIM Blackberry, Apple iPhone, Windows Mobile, Google Android, Palm, Linux,...
 - Slabost je prednameščenost OS, ki ga sami načeloma ne moremo nadomestiti z drugim
 - Obstaja možnost upravljanja računalnikov na daljavo, vendar je lahko drago, če za povezovanje uporabljamo telefonsko omrežje, namesto WLAN
 - Več na:
 - http://en.wikipedia.org/wiki/Mobile_operating_system
 - <http://en.wikipedia.org/wiki/Symbian>
 - [http://en.wikipedia.org/wiki/Android_\(operating_system\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Android_(operating_system))

www.turistica.si/oikt

Nekaj vsebin pred začetkom

- Za tiste, ki ste že oddali 2. domačo nalogo
 - Format datoteke .mids ni za sliko (image), ampak le za opcijsko informacijo o mediju, ki nastane ob izdelavi .iso, pri uporabi nekaterih programov (ImgBurn).
 - Oddati je potrebno .iso, v kateri je dejanska slika.
 - Datoteke v .iso ne smejo presežati 0,5MB, skupno pa je lahko .iso nekaj večji (.iso brez vsebine je velik ca. 1MB).
- Dogovoriti datume kolokvijev
 - 1. kolokvij (9. april 2010)
 - 2. kolokvij (4. junij 2010)
 - Udeležba ni nujna, lahko se opravlja le izpit
 - Samo en kolokvij ne doprinese nič, popravljanj in nadomeščanj ni

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

OIKT - Osnove informacijskih in komunikacijskih tehnologij

Generacija 2009/2010, www.turistica.si/oikt, sasa.planinc@turistica.si, zadrja sprememba dokumenta: sreda, 19. maj 2010, ob 02:05

Spletne strani

- Splošno o internetu
 - Ponudnik dostopa do interneta (ISP - Internet service provider)
 - Podjetje, ki omogoča dostop do interneta
 - Komercialni (telefonski in kabelski operaterji) in nekomercialni (Arnes)
 - Dostop še ne pomeni plačevanja impulzov v primeru modemske povezave preko telefona
 - Internet ni sinonim za WWW (World Wide Web)
 - Internet je globalni sistem medsebojno povezanih računalniških omrežij (omrežje omrežij), ki omogoča številne storitve (WWW, e-pošta, VoIP, FTP,...)
 - WWW je sistem medseboj povezanih hipertekstnih dokumentov, ki so na Internetu

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- Intranet, extranet in internet
 - intranet je zasebno omrežje, ki uporablja internetne tehnologije (protokole) za vamo izmenjavo informacij znotraj tega omejenega omrežja oz. znotraj omrežja organizacije
 - extranet je podobno kot intranet zasebno omrežje, ki uporablja internetne tehnologije, s tem, da je preko interneta povezan tudi na uporabnike oz. organizacije izven domače organizacije oz. njenega intraneta; extranet je torej intranet razširjen preko interneta tudi na lokacije izven neke organizacije, a še vedno izoliran oz. omejen na uporabnike te in s to organizacijo medsebojno povezanih organizacij (B2B)
 - internet je za razliko od intraneta omrežje med številnimi organizacijami in posamezniki (B2C) in ne le znotraj ene organizacije

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- IP naslov (Internet Protocol address)
 - številna oznaka dodeljena napravi v računalniškem omrežju, ki uporablja IP za komunikacijo med vozlišči
 - služi za identifikacijo in naslavljanje lokacije
 - IPv4 / IPv6
 - statični IP / dinamični IP (DHCP)
 - primer: 193.2.1.87 (www.arnes.si)
- Sistem domenskih imen (DNS - Domain Name System)
 - hierarhični sistem poimenovanja računalnikov in drugih virov povezanih v internet ali privatno omrežje
 - človeku prijazno poimenovanje (www.arnes.si) pretvarja oz. povezuje z IP naslovi (193.2.1.87)

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- DNS (nadaljevanje)
 - domensko ime (domain name) - identifikacijska oznaka, ki določa področje avtonomije, avtoritete ali nadzora na internetu, na osnovi DNS
 - državne (.si, .it,...) in komercialne (.com, .org,...) vrhnje oz. krovne domene (top-level domains), poleg teh še poddomene (subdomains) na drugem, tretjem,... nivoju
 - gostiteljsko ime (host name) - identifikacija posameznih internetnih gostiteljskih računalnikov s pomočjo domain names
 - register domenskih imen (domain name registry) - baza podatkov vseh domenskih imen registriranih na vrhnji domeni
 - registrar domenskih imen (domain name registrar) - akreditirana organizacija za upravljanje z rezervacijami internetnih domenskih imen (Domenca, Gostovanje,...)

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- Enolični identifikator vira (URI - Uniform Resource Identifier)
 - niz znakov uporabljen za identificiranje vira na internetu
 - enoličen naslov vira (URL - Uniform Resource Locator) in/ali enolično ime vira (URN - Uniform Resource Name)
 - URL definira kje se nahaja nek vir in mehanizem za dostopanje do njega
 - primer: <http://www2.arnes.si/~sudspan/oikt/pdf/index.html>

protokol poddomena (3. nivo) poddomena (2. nivo) vrhnja domena (1. nivo) glavna mapa (1. nivo) podmapa (2. nivo) podmapa (3. nivo) dokument oz. datoteka

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- **Internetno gostovanje (Internet hosting service)**
 - servis, ki poganja spletne strežnike in omogoča organizacijam in posameznikom, da nudijo vsebine na internetu
 - najbolj poznano je spletno gostovanje (web hosting) - omogoča dosegljivost spletnih strani preko WWW
 - spletni gostitelj (web host) - podjetje, ki zagotavlja prostor na strežniku
 - brezplačno spletno gostovanje (free web hosting)
 - brezplačno, a običajno z reklamami
 - običajno nudijo poddomene (todobim.njihovadomena.com) ali mapo (www.njihovadomena.com/mojamapa)
 - Primer: <http://brezplacno-spletno-gostovanje.co.cc>

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- **Paket internetnih protokolov (Internet Protocol Suite, poznan kot TCP/IP)**
 - niz komunikacijskih protokolov za komunikacijo v omrežjih
 - IP - Internet Protocol
 - TCP - Transmission Control Protocol
 - HTTP - Hypertext Transfer Protocol
 - več o protokolih na naslednjih predavanjih
- **Spletni strežnik (web server)**
 - računalniški program, ki dostavlja oz. nudi vsebine, kot so spletne strani, preko WWW, pri čemer uporablja HTTP
 - izraz lahko pomeni tudi računalnik (lahko tudi VM) na katerem deluje tak program
 - primeri: Apache HTTP Server, Microsoft IIS,...

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- **Spletni brskalnik (web browser)**
 - program za pregledovanje spletnih strani in njihovih elementov
 - primeri: Internet Explorer, Firefox, Chrome, Safari, Opera,...
- **Spletni iskalnik (Web search engine)**
 - spletna stran oz. aplikacija namenjena iskanju po spletu
 - Primeri: Google, Yahoo, Bing, Najdi.si,...
- **Spletno mesto (web site)**
 - več spletnih strani in njihovih elementov (datotek), dosegljivih na skupnem naslovu

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- Spletna stran (web page)
 - dokument narejen za pregledovanje z brskalnikom preko WWW
- Domača stran (home page)
 - vhodna oz. prva stran nekega spletnega mesta
 - se samodejno odpre, ko obiščemo neko domeno ali mapo - imena takih spletnih strani so lahko index.html, index.php, index.shtml, default.asp,...
- Spletni portal (web portal)
 - skupek povezav na druge strani, ki običajno združuje iskalnik, e-pošto, novice, zabavne vsebine,...

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- Hipertekst (hypertext)
 - besedilo s povezavo
- Hiperpovezava (hyperlink)
 - povezava oz. naslov spletnega mesta, strani, dokumenta,...
- Izdelava spletnih strani
 - Statične spletne strani (static web pages)
 - uporabnikom dostavljene take, kot so shranjene na strežniku
 - običajno narejene v HTML (HyperText Markup Language) in dostopne preko HTTP
 - prednosti: niso potrebna znanja programiranja, ni posebnih pogojev za gostovanje, lahko se jih uporabi na CD ali USB (predstavitve)
 - slabosti: onemogočena personalizacija, nerodno vzdrževanje

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

- Izdelava spletnih strani (nadaljevanje)
 - Dinamične spletne strani (dynamic web pages)
 - se generirajo v trenutku, ko jih uporabnik želi dostopati, in prikazujejo vsebino, ki je prilagojena ali sestavljena zanj ob vsakem posameznem obisku
 - živa uporabnikova izkušnja (vsebina na spletni strani se lahko spreminja, kot odgovor na različne pogoje in kontekst)
 - v ozadju je baza podatkov (npr. MySQL) do katere se dostopa z SQL jezikom
 - vsebine so ločene od oblikovanja in so v bazi podatkov
 - potrebno znanje programiranja (PHP, ASP, JSP...), razen če uporabljamo že izdelane aplikacije oz. sisteme za upravljanje vsebin (CMS - content management system)

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

■ Izdelava spletnih strani (nadaljevanje)

- Dinamične spletne strani (dynamic web pages)
 - uporaba skriptnih jezikov (npr. JavaScript) za izvajanje pri odjemalcu (Client-side_scripting) ali na strežniku (Server-side_scripting)
 - prednosti: hitrejše nalaganje in vzdrževanje, personalizacija, možnost administratorskega vmesnika za urejanje,...
 - slabosti: potrebno znanje programiranja, zahtevnejše gostovanje
 - primeri: blogi, forumi, spletne trgovine, rezervacijski sistemi,...
- Oblikovanje ločeno od vsebin
 - uporaba kaskadnih slogov (CSS - Cascading Style Sheets)
 - oblikovanje je definirano v eni datoteki (npr. slog.css)
 - strani z vsebino se v kodi sklicujejo nanjo (npr. <link rel="stylesheet" type="text/css" href="slog.css">)

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

■ Prenos spletnih strani na strežnik

- FTP (File Transfer Protocol) je standardni protokol za prenos datotek iz odjemalca na spletni strežnik (in obratno)
- Poznati moramo naslov strežnika, uporabniško ime in geslo (pogosto možen tudi anonimni dostop)
- FTP strežnik hrani datoteke in omogoča njihov prenos
- Primeri programskih odjemalcev: FileZilla, CuteFTP, SmartFTP,...
- Obstajajo tudi spletni FTP odjemalci (npr. net2ftp)

■ Podatki na internetu

- XML (Extensible Markup Language) - jezik in format datotek, ki omogoča shranjevanje podatkov in informacije o njihovi strukturi ter je široko razširjen
- uporabnost za izmenjavo med različnimi programi, sistemi, organizacijami, ... v standardnem formatu
- XML je osnova tudi za RSS, Office, XHTML, ...

www.turistica.si/oikt

Spletne strani

■ Objava spletnih strani v iskalnikih

- šele to zagotavlja, da nas lahko uporabniki najdejo, poleg tradicionalne promocije (plakati, spoti, ...)
- primer vpisa v iskalnike: Google, Najdi.si, ...

www.turistica.si/oikt

Povezave

- http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_service_provider
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Internet>
- http://en.wikipedia.org/wiki/World_Wide_Web
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Intranet>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Domain_Name_System
- http://en.wikipedia.org/wiki/Domain_name_registrar
- http://en.wikipedia.org/wiki/Domain_name_registry
- http://en.wikipedia.org/wiki/Domain_name
- http://en.wikipedia.org/wiki/Second-level_domain
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Subdomain>
- http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Internet_top-level_domains
- http://en.wikipedia.org/wiki/IP_address
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Dhcp>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Hostname>

www.turistica.si/oikt

Povezave

- http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_hosting_service
- http://en.wikipedia.org/wiki/Web_hosting_service
- http://en.wikipedia.org/wiki/DNS_hosting_service
- http://en.wikipedia.org/wiki/Free_web_hosting_service
- <http://brezplacno-spletno-gostovanje.co.cc>
- http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_free_web_hosting_services
- http://en.wikipedia.org/wiki/Uniform_Resource_Identifier
- http://en.wikipedia.org/wiki/Uniform_Resource_Locator
- http://en.wikipedia.org/wiki/Uniform_Resource_Name
- http://en.wikipedia.org/wiki/Hypertext_Transfer_Protocol
- http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_Protocol_Suite
- http://en.wikipedia.org/wiki/Transmission_Control_Protocol
- http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_Protocol
- http://en.wikipedia.org/wiki/Web_servers
- http://en.wikipedia.org/wiki/Apache_HTTP_Server

www.turistica.si/oikt

Povezave

- http://en.wikipedia.org/wiki/Web_browser
- http://en.wikipedia.org/wiki/Web_search_engine
- http://en.wikipedia.org/wiki/Web_site
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Hypertext>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Hyperlink>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Web_portal
- http://en.wikipedia.org/wiki/Web_page
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Homepage>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Static_Web_page
- http://en.wikipedia.org/wiki/Hypertext_Markup_Language
- http://en.wikipedia.org/wiki/Dynamic_web_page
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Php>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Active_Server_Pages
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Sql>
- http://en.wikipedia.org/wiki/My_sql

www.turistica.si/oikt

Povezave

- http://en.wikipedia.org/wiki/Cascading_Style_Sheets
- http://en.wikipedia.org/wiki/Client-side_scripting
- <http://en.wikipedia.org/wiki/JavaScript>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Server-side_scripting
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Index.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/File_Transfer_Protocol
- http://en.wikipedia.org/wiki/Secure_Shell
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Xml>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/RSS>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Content_management_system
- <http://www.w3schools.com>
- <http://www.google.com/addurl?continue=/addurl>
- <http://www.najdi.si/publishers/vpis-strani.html>

www.turistica.si/oikt
